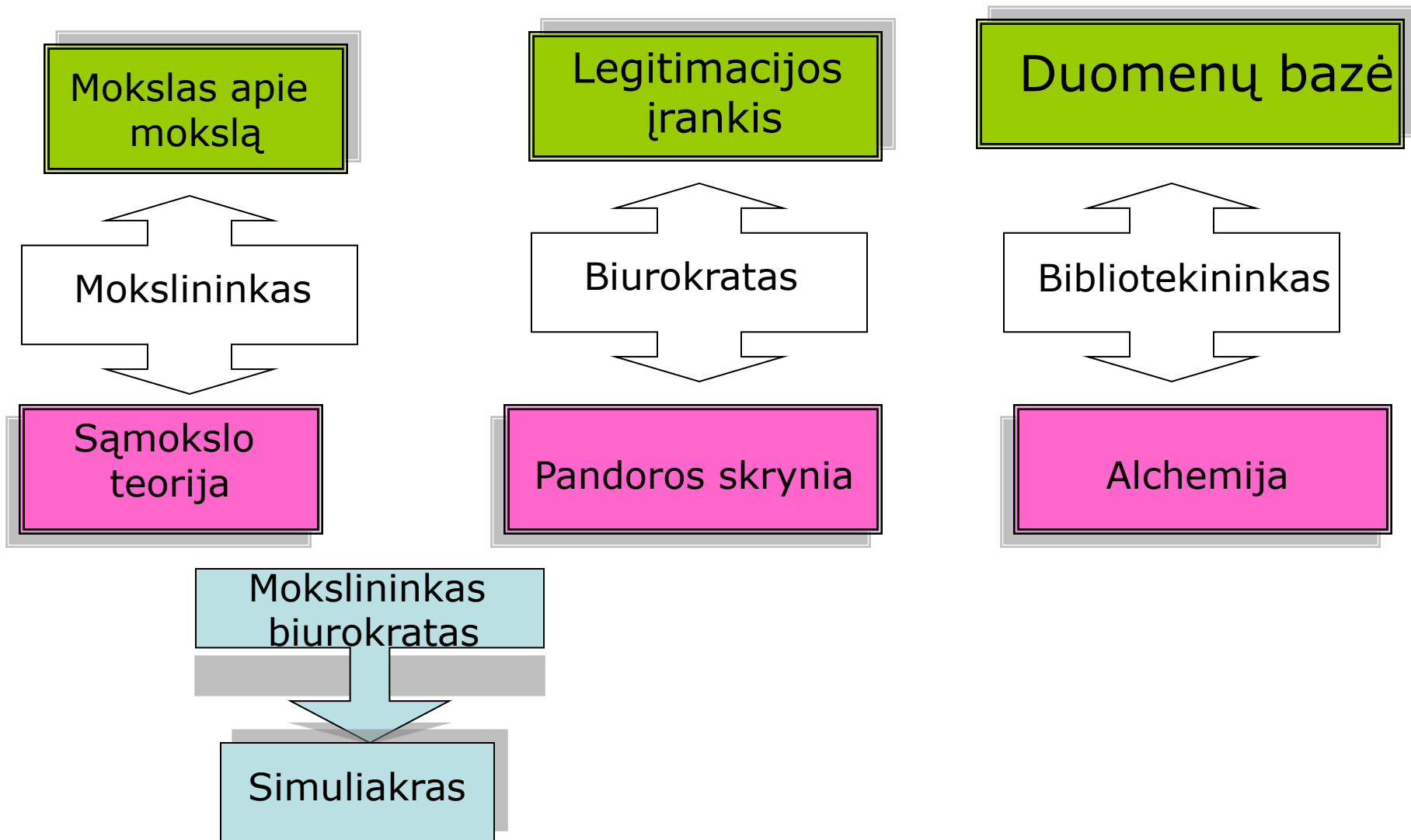

Mokslometrijos diskursas socialiniuose ir humanitariniuose moksluose

Doc. dr. Rita Vaičekauskaitė
Klaipėdos universitetas

MOKSLOMETRIJA

Simuliakras

nurodo į tikrovės praradimą, t.y. apie tokį realybės „atvaizdą“, kurio sąsaja su ta realybe yra mažų mažiausia problemiška, nes atvaizdas virsta simuliakru. Būtent pastarasis, kaip rašė filosofas Baudrillard, ir neturi jokio ryšio su realybe. Todėl hiperrealybė ar virtualioji tikrovė atvaizduoja ne tam tikrus objektus, bet tik pati save.

cit. pagal: Barevičiūtė J. V. Negailėtingas socialinis diagnostikas. Problemos, 2007; 72: 234-237.

Publikacijų rūšys

Publikacijų rūšys mokslo metrijoje

- Recenzuojamų mokslinių žurnalų straipsniai
- Knygos
- Mokslo populiarinimo darbai

- **Tarptautinių recenzuojamų mokslinių žurnalų straipsniai**
- Nacionalinių recenzuojamų mokslinių žurnalų straipsniai
- Knygos
- Mokslo populiarinimo darbai

“What is missed is not the same
what is counted”

(D. Hicks, 2006)

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

Mokslo populiarinimo publikacijos

- HS moksluose mokslo populiarinimo publikacijos yra savotiškas idėjos “patentavimas”. Daug mokslo populiarinimo darbų skelbia kalbininkai, ugdymo, sociologijos, ekonomikos mokslininkai. FBT moksluose patentai yra indeksuojami. Tačiau HS moksluose “patentai” neuždirba citavimo rodiklių (D. Hicks, 2006).
- Kyvik (2003) duomenimis, Norvegijoje pusė socialinių mokslų publikacijų buvo paskelbta kaip mokslo populiarinimo darbai. Tuo tarpu FBT moksluose – $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$. (cit. pagal D. Hick, 2006)
- Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

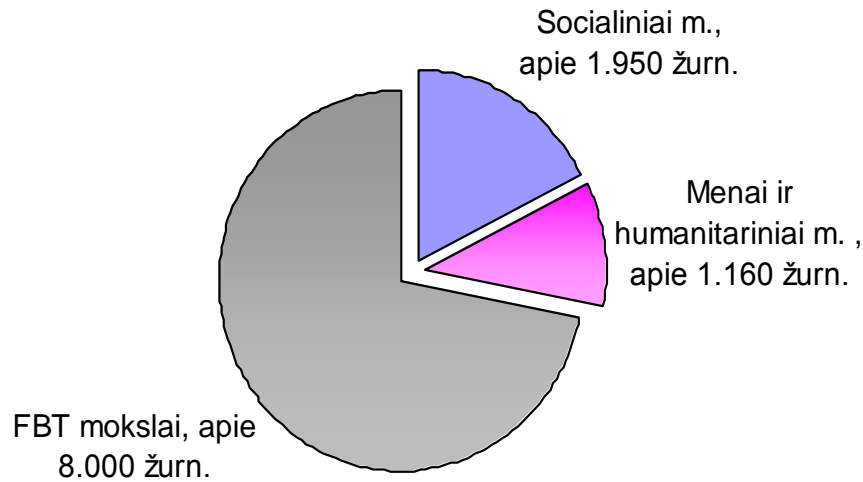
HS moksluose reikšmingos bazės

- WoS
  - Scopus Elsevier
  - Ulrich's Periodicals Directory
  - UNESCO World List of Social Science
- European Science Foundation: European Reference Index for Humanities (ERIH)
  - Google Scholar
  - Amazon.com

Citavimo indeksai ir duomenų bazės

- Web of Science
  - Elsevier Scopus
  - Index Copernicus
    - Google Scholar

HS ir FBT santykis ISI bazėje

Šiuo metu 31 lietuviškas žurnalas, indeksuotas WoS
9 HS mokslų
22 FBT mokslų

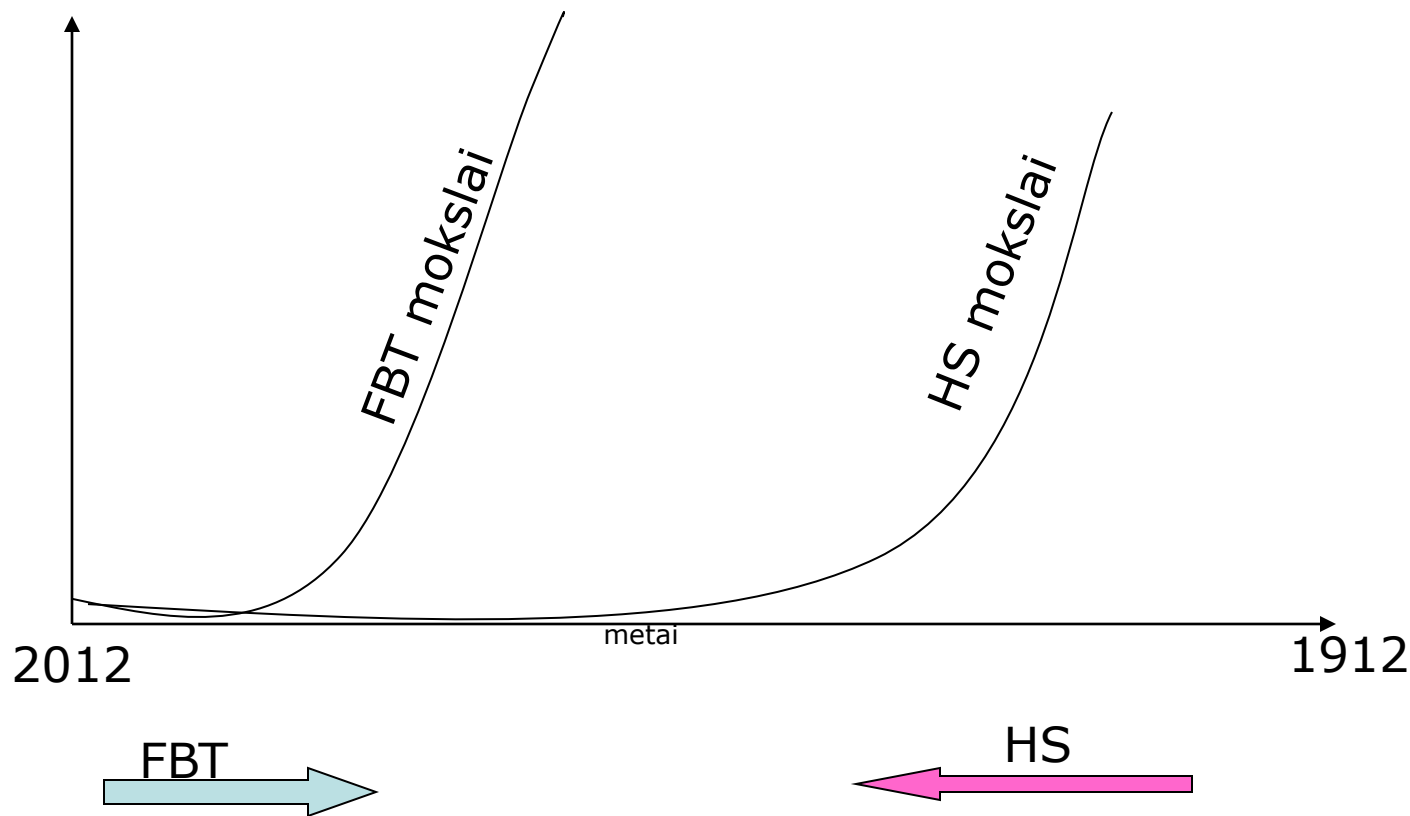
Lietuvos HS žurnalai pagal 2010 m. IF reitingą duomenų bazėje

Rank	Pavadinimas	ISSN	Impact Factor 2010	Sritis
1	Technological and Economic Development of Economy (VGTU)	1392-8619	5.605	Economics
2	Journal of Business Economics and Management (VGTU)	1611-1699	3.866	Business / Economics
3	International Journal of Strategic Property Management (VGTU)	1648-715X	2.615	Management
4	Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics (KTU)	1392-2785	2.168	Economics
5	Transformations in Business & Economics (VU)	1648-4460	1.670	Business / Economics
6	Journal of Baltic Science Education	1648-3898	0.226	Education& Educational Research
7	Filosofija.Sociologija. (LMA)	0235-7186	0.179	Sociology

Šaltinis: JCR, fiksuota 2012-04-19

HS ir FBT citavimo skirtumai laiko kontinuumu

Hargens L.L. (2000). Using the Literature: Reference Networks, Reference Contexts, and the Social Structure of Scholarship. *American Sociological Review*, vol 65, no. 6, (Dec. 2000), pp. 846-865.

Parengta remiantis Hargens L.L. (2000).

“Sleeping beauty” fenomenas

Publikacijos, kurios išlieka ilgai
nepastebėtos, bet ilgai
pritraukia labai daug dėmesio

(Lidgren, 2011)

Lindgren L. (2011). If Robert Merton said it, it must be true: a citation analysis in the field of performance measurement. *Evaluation*, 17 (1) 7-19.

Cituojamumo tikimybės

- Jei autorius pasirinks savo straipsniui žurnalą su aukštu cituojamumu, pats pacituos labiausiai cituojamus tos srities autorius, tai nereiškia, kad jo straipsnis bus gausiai cituojamas. (D.R.Hodge et al, 2011; G. Holden et al., 2006)
- Nėra nustatyta tiesioginio ryšio tarp naudojamų tyrimo metodų ir cituojamumo. Tačiau socialinio darbo srities publikacijų analizė parodė, kad galima įžvelgti tendenciją-daugiausiai cituoti straipsniai yra konceptualizuojantys ir teoriškai orientuoti (D.R. Hodge et al, 2011).
- Straipsnis gali būti daug cituojamas dėl to, kad jis vertinamas kontraversiškai.
- Tarptautinės bendraautorystės pagrindu paskelbti straipsniai yra daugiau cituojami (L.Leydesdorff, C.S.Wagner, 2012).
- Tačiau didelis autorių skaičius nereiškia, kad bus sukurtas aukštos vertės ir gausiai cituojamas mokslinis produktas.

Hodge, D.R. et al (2011). Influential publications in Social Work discourse: the 100 most highly cited articles in disciplinary journals: 2000-09. *British Journal of Social Work*, 1-18.

Leydesdorff, L., Wagner, C.S. (2000). International collaboration in science and the formation of a core group. *Journal of Infometrics* (forthcoming).

Holden G. et al, (2006). An assessment of the predictive validity of impact factor scores: implications for academic employment decisions in social work. *Research on Social Work Practice*, vol.16, no. 6, November, 613-624.

Tarpdiscipliniškumas ir mokslometrija

- Psichologijos ir ekonomikos moksluose daugiausia cituojami tos pačios mokslo šakos šaltiniai. Sociologijoje daug cituojamų kitų mokslų šakų šaltinių.
- 25 % American Sociological Review (ASR) publikacijų negalėtų būti klasifikuojamos kaip sociologijos krypties. Tačiau tik 6 % psichologijos publikacijų negalėtų būti klasifikuojami kaip psichologijos šakos.

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

Tarpdiscipliniškumas ir mokslometrija

- Knyga dažniau cituojama už savo disciplinos ribų. Kai kurie duomenys labai iškalbingi, rodantys, kad apie 79% sociologijos knygų citavimų yra iš kitų mokslų krypčių. Tuo tarpu straipsnių atitinkamai – apie 55%.
- Knygos yra labai transdiscipliniškos cituojamumo požiūriu.

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

Knygos ir mokslometrija

- HS mokslininkai rašo daug knygų, o jos nėra įtraukiamos į SSCI
- HS moksluose citavimai iš knygų sudaro iki 40%.

“Bibliometricians ignoring books risk distorting our picture of social science”

(D. Hicks, 2006).

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

“The journal and book literature form different worlds”
(Hicks, D. 2006).

- Knyga kokybiškai skiriasi nuo straipsnio ir yra daugiau negu “didelis straipsnis”. (Hicks, D. 2006).
- Iš 26 sociologijos mokslo krypties autorių labiausiai cituojamų monografijose ir 24 – straipsniuose, tik 9 yra cituojami ir knygoje, ir straipsniuose. 5 autoriai iš 26 cituojamų knygoje iš viso nėra tarp 532 autorių, kurie cituojami straipsniuose (Cronin et al. 1997; cit. pagal D. Hicks, 2004).
- Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.
- Hick D. (2004). The four literatures of social science. Forthcoming in the *Handbook of Quantitative Science and Technology Research*, ed. Henk Moed, Kluwer Academic.

Mokslometrija ir nacionaliniai mokslo darbai

**Each national literature is a
world unto itself.**

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2
August, pp.145-162.

Tarptautiškumo sąlygiškumas

- Anglų kalba.
- Sąlygiškai labiausiai tarptautiškos yra ekonomika, psichologija. Tačiau 84% prestižiškiausių ekonomikos žurnalų afiliacijos yra su JAV institucijomis (Hodgson&Rothman, 1999; cit.pagal E. Arcambault, 2006)
- Ekonomika ir psichologija yra geriausiai “padengiamos” SSCI (Hicks, D. 2006).

Archambault E. (2006). Benchmarking scientific output in the social sciences and humanities: the limits of existing databases. *Scientometrics*, vol. 68, no.3, 329-342.

Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

Mokslometrija ir nacionaliniai mokslo darbai

- Socialinių mokslų ištakos glūdi JAV, Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje.
- Ekonomika, politologija, sociologija yra nomotetiniai mokslai, kurie kurių analizės objektas yra dabartyje vykstantys valstybėje visuomeniniai procesai.

Atverkime socialinių mokslų gelmes. C. Gubbenkiano socialinių mokslų pertvarkymokomisijos pranešimas (vert. į liet.) (2002). Vilnius.

Nacionalinio ir tarptautinio lygmenų santykis

- Išskyrus JAV ir JK nacionalinės mokslo publikacijos yra ISI SSCI atskirtyje. (D. Hicks, 2006)
- JAV žurnalai sudaro apie 60 proc. SSCI (E. Archambault et al., 2006).
- Amerikiečių ir britų autorių 99% cituojamų šaltinių yra anglų kalba. (Yitzhaki, 1998).
- Archambault E. (2006). Benchmarking scientific output in the social sciences and humanities: the limits of existing databases. *Scientometrics*, vol. 68, no.3, 329-342.
- Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.
- Yitzhaki, M. (1998). The Language Preference in Sociology. *Scientometrics*, 41, 1-2, 243-254.

Nacionalinio ir tarptautinio lygmenų santykis

- Labiausiai cituojamas lenkų sociologas (253 cit.) lenkų nacionaliniuose darbuose, yra tik 41-as SSCI sąraše (19 cit.). Ir atv., labiausiai cituojamas sociologas SSCI sąraše (254 cit.) reitinguojamas tik 20-uoju (41 cit.) nacionaliniuose darbuose. (Webster, 1998).
- Keturių geriausių Ispanijos universitetų labai aukštai vertinamų savo šalyje socialinės ir humanitarinės srities mokslininkų darbų nėra referuojami prestižinėse publikacijų duomenų bazėse tokiose, kaip Scopus, WoS (G.Etxebarria, M.Gomez-Uranga, 2010).
- Webster, B.M. (1998). Polish Sociology Citation Index as an Example of Usage of National Citation Indexes in Scientometric Analysis of Social Sciences. *Journal of Information Science*, 24, 1, 19-32.
- Etxebarria G., Gomez-Uranga M. (2009). Use of Scopus and Google Scholar to measure social sciences production in four major Spanish universities. *Scientometrics*, 82, 333-349.

Tarptautiškumą skatinantys veiksniai

- Globalizacija
- Internetas
- Europos mokslinių tyrimų finansavimo schemas, skatinančios mokslininkų tarptautinį bendradarbiavimą
- Europos sąjungos plėtra
- Nacionalinės mokslo politikos, skatinančios ISI publikacijų skelbimą.
- Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.

Tarptautiškumą skatinantys veiksniai

- Po 1970-ųjų kokybiškai naują socialinių mokslų raidos šuolį žymi šūkis “Galvok globaliai, veik lokaliai”, nurodantis siekį mažiau orientuotis į valstybę, konkrečią visuomenę. Atsiradusių tarptautiškumo aspektą rodo disciplinos – civilizacijų istorijos, pasaulio miestų studijos, globalinė ekonomika, tarptautiniai santykiai ir pan.
- Atverkime socialinių mokslų gelmes. C. Gubbenkiano socialinių mokslų pertvarkymokomisijos pranešimas (vert. į liet.) (2002). Vilnius

Tarptautiškumo stiprinimo požymiai

- Norvegijoje 1980-2000 m. socialinių mokslų publikacijų, skelbiamų anglų kalba, padaugėjo nuo trečdalis iki $\frac{1}{2}$ (Kyvik, 2003; cit. pagal D. Hicks, 2006).
- Fiksuojami sparčiai augantys tarptautinių bendraautorysčių mastai, ir tai būdinga visiems mokslams. 2000-2005 m. yra sparčiausio augimo laikotarpis. Tarptautinės bendraautorystės auga sparčiau už nacionalines (L.Leydesdorff, C.S.Wagner, 2012).
- Hick D. (2006). The dangers of partial bibliometric evaluation in the Social Sciences. *Economia Politica*, XXIII, n.2 August, pp.145-162.
- Leydesdorff, L., Wagner, C.S. (2000). International collaboration in science and the formation of a core group. *Journal of Infometrics* (forthcoming).

WoS bazėje

Adresas “Lietuva” 2507 įrašų

Pastarasis dešimtmetis

Publication Years	Record Count of 2507
2008	417
2010	384
2011	375
2009	373
2007	349
2006	172
2005	117
2004	94
2002	59
2000	54

Šaltinis: WoS duomenys fiksuoti 2012-04-20

WoS bazėje
 Adresas “Lietuva” 2507 įrašų
 TOP 10

Source Titles	Record Count of 2507
LOGOS VILNIUS	286
INZINERINE EKONOMIKA ENGINEERING ECONOMICS	250
PROBLEMOS	193
TRANSFORMATIONS IN BUSINESS ECONOMICS	154
FILOSOFIJA SOCIOLOGIJA	145
TECHNOLOGICAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF ECONOMY	137
EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH	109
INFORMATION RESEARCH AN INTERNATIONAL ELECTRONIC JOURNAL	95
JOURNAL OF BUSINESS ECONOMICS AND MANAGEMENT	76
PERCEPTION	64

Šaltinis: WoS duomenys fiksuoti 2012-04-20

Lietuvos WoS bazėje indeksuotose žurnaluose

Šaltinis: WoS duomenys fiksuoti 2012-04-20

Pavadinimas	2010		2009		2008	
	IF	IF be SC	IF	IF be SC	IF	IF be SC
Filosofija.Sociologija. (LMA)	0,179	0.064				
International Journal of Strategic Property Management (VGTU)	2,165	1,564				
Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics (KTU)	2,168	0,184				
Journal of Baltic Science Education	0,226	0.129				
Journal of Business Economics and Management (VGTU)	3,866	2.612	2,015	1.538		
Technological and Economic Development of Economy (VGTU)	5,605	4.259				
Transformations in Business & Economics (VU)	1,670	0.878	1,205	0.466	1,711	0.178

Mokslometrija – simbolinė realybė

- “Simboliai byloja ne patys apie save, o išreiškia jiems priskirtą semantinę reikšmę.”

Castells M. *Tinklaveikos visuomenės raida* (vert. į liet.). Vilnius, 2005.

Mokslometrijos reikšmingumas HS moksluose

Įgalina tarptautinei mokslinei
TINKLAVEIKAI

Kuria reprezentatyvumo indikatorius

Įgalina konkurencingumui

Skatina kritinio ir reflekyvaus mąstymo erdvę